

ESDGs!

**Co-funded by
the European Union**

Sustainable Development Goals in education and in action!
2021-1-CZ01-KA220-HED-000031187

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

ESDGs!

Case Study

Sosiaalinen yrittäjyys

Case Study – Good Sailors

Good Sailorsin historiaa

Good Sailors -järjestön historia ulottuu vuoteen 2002. Tuolloin Filip Molčan päätti jättää Tšekin teknillisen yliopiston ja perustaa oman yrityksen, joka on perustamisestaan lähtien keskittynyt tietotekniikkapalvelujen (jäljempänä IT-palvelut) tarjoamiseen (Molčan, 2021a). Sosiaalisen yrittäjyyden edistämiseen johtanut alkusysäys oli se, että yksi ensimmäisistä työntekijöistä oli ohjelmoija Jiří Maule, joka oli vammainen. Jiří toimi organisaation hallituksessa teknisenä johtajana, mutta valitettavasti hän menehtyi vuonna 2021. Juuri hänen ansiostaan alkoi matka mielekkään työn löytämiseksi vammaisille. Perustamisestaan lähtien järjestö on pyrkinyt tarjoamaan mielekästä työtä vammaisille, joita se pitää "hyvinä merimiehinä" (Kocourek, 2014; Good Sailors, 2023a).

Good Sailorsia johtaa nykyään kolme perustajajäsentä, edellä mainitut Filip Molčan (toimitusjohtaja), Darina Maule (talousjohtaja) ja Luděk Šafář (Good Sailors, 2023a). Kehitysstudio keskittyy pääasiassa räätälöityyn sovelluskehitykseen. Tällä hetkellä yritys ei tarjoa ainoastaan tietoteknisten ratkaisujen kehittämiseen liittyviä palveluja, vaan se harjoittaa myös muuta toimintaa, kuten omaa yrityskiihdyttämöä vammaisille yrittäjille. Muuhun yritystoimintaan kuuluvat GSail-yritysjärjestelmä, yritysten arkistointipalvelukoulutus, Dobrá spisovka -verkkopalvelu, Disway-matkaportaalin ylläpito, taidestudion ylläpito, hyväntekeväisyysmuistojen tuottaminen kansallispuistoille ja Czech Parks -verkkokauppa. Yritys ylläpitää muun muassa datakeskuksia České Švýcarskossa, jossa tämän kansallispuistoalueen ihmiset, joilla on vammaisuutensa vuoksi heikot lähtökohdat työmarkkinoilla, ovat löytäneet työtä (Molčan, 2021a; Salov, 2021). Sosiaalinen yritys kehittyy vähitellen, ja se, että yritys toimii edelleen, voi olla tämän lähestymistavan tulos (Molčan, 2021a).

Yleishyödyllisten tavoitteiden ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen

Good Sailors perusta on vahva, kuten taulukosta 1 ilmenee.

Taulukko 1: Good Sailors – voitettut palkinnot

Vuosi	Palkinto	Palkinnon tavoitteisuus
2010	Esteetön työnantaja (voittaja)	Palkinnolla palkitaan yrityksiä, jotka työllistävät vammaisia henkilöitä asianmukaisesti heidän pätevyytensä perusteella ja luovat heille tasavertaiset työolot avoimilla markkinoilla.
2014	Esteetön työnantaja (voittaja)	
2017	Esteetön työnantaja (voittaja)	
2015	Uusi Eurooppa 100 innovaattoria	Palkinnolla palkitaan Keski- ja Itä-Euroopan 100 suurinta innovaattoria, jotka muuttavat alueen yhteiskuntaa, politiikkaa tai liiketoimintaympäristöä ja osoittavat uusia lähestymistapoja vallitseviin ongelmiin.
2018	Monimuotoisuuden TOP vastuullinen yritys	Palkinto nostaa esiin yrityksiä, jotka edistävät strategisesti monimuotoisuutta, osallisuutta ja joustavuutta työpaikoilla. Tämä koskee muun muassa ikää, sukupuolta ja vammaisuutta.
2021	(2. sija)	
2018	Vastuullinen yritys monimuotoisuudessa (TOP)	Hospodářské noviny -palkinto yrityslähestymistavasta.
2018	(2. sija)	Hospodářské noviny -palkinto myönnetään yritykselle, jonka Cribis-indeksin osoittama taloudellinen terveys osoittaa sen olevan sopiva liikekumppani.
2021	Vuoden Vodafone-yritys Ústí nad Labemin alueella (voittaja).	
2021	Ústí nad Labemin alueen taloudellisesti menestynein yritys (voittaja).	SDG-palkinnoilla palkitaan hankkeita, joilla on myönteinen vaikutus yhteiskuntaan ja maapalloon.
2021	Ústí nad Labemin alueen taloudellisesti menestynein yritys (voittaja).	TOP Responsible Company on suurten, keskisuurten ja pienten yritysten ainutlaatuinen luokitus, joka antaa tunnustusta kestävän liiketoiminnan ja vastuullisen liiketoimintakäytännön alalla toteutetuista toimista.
2022	SDG-palkinnot (semifinalisti)	
2022	TOP vastuullinen pienyritys	Tämä palkinto nostaa esiin johtajia, jotka edistävät strategisesti monimuotoisuutta, osallisuutta ja joustavuutta työpaikalla. Tähän sisältyvät ikä, sukupuoli, vammaisuus jne.

Lähde: Association of Social Responsibility (2023); Good Sailors (2023a); IBM Company of the Year (2023); Konto Bariéry (2021); Top odpovědná firma (2021); Vodafone Company of the Year (2021); New Europe 100 Innovators (2021); taulukko koostettu tätä dokumenttia varten.

Taulukkoon 1 voidaan lisäksi sisällyttää osallistuminen Vuoden sosiaalinen yrittäjä 2010 ja 2015 - finaaliin (Good Sailors, 2023a).

Näin ollen on selvää, että Good Sailors ei ole vielä kadottanut tavoitteisuuttaan toteuttaa tehtävänsä yleisen edun hyväksi. Filip Molčan itse uskoo, että yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä tulee vakiokäytäntö ja se korvaa perinteisen lähestymistavan yritystoimintaan, joka perustuu pelkästään voiton tuottamiseen ilman yhteiskunnallista vaikutusta (F. Molčan, henkilökohtainen tiedonanto, 10.3.2023).

The Good Sailors työllistää 26 työntekijää, joista yli 80 prosenttia on vammaisia. Heidän asiakkaitaan ovat esimerkiksi Tšekin posti, Tšekin rautatiet, ČSOB, Datasys, IBM, Innogy, Pražská plynárenská tai PRE. Järjestö harjoittaa yrittäjyystoimintaa todellisessa yritysmaailmassa (Good Sailors, 2023a).

Näitä työntekijöitä pidetään supersankareina, joilla on supervoimia, koska heidän vammansa ovat itse asiassa ainutlaatuisia kykyjä, ja ne avaavat heille uusia mahdollisuuksia. Vaikka luonto on asettanut esteitä heidän polulleen, osa näistä esteistä voidaan kääntää hyödyksi, jota voidaan hyödyntää. Tämä johtuu siitä, että tietoteknisten ratkaisujen tarjoamiseen liittyvän vamman ei tarvitse olla este työtehtävien suorittamiselle (F. Molčan, henkilökohtainen tiedonanto, 10.3.2023). Tavoitteena on siis selvittää, mitä hyötyä tietystä vammasta voidaan löytää ja miten sitä voidaan edelleen soveltaa. Vammaisuutta ei siis tulisi luokitella ensisijaisesti negatiivisiksi tekijöiksi vaan pikemminkin positiivisiksi tekijöiksi. Hyvien merimiesten joukosta löytyy lukemattomia supersankareita, kuten esimerkiksi projektipäälliköitä, joilla on oikeat arvot ja prioriteetit, ja jotka pystyvät keskittymään vain olennaisiin asioihin, tai ihmisiä, joilla on pakkomielteinen häiriö ja joiden pikkutarkkuus takaa, ettei inhimillisellä tekijällä ole mahdollisuutta epäonnistua. Heihin kuuluvat myös autismikirjon häiriöstä kärsivät ohjelmoijat, jotka osaavat työskennellä algoritmien kanssa kuin kukaan muu. Ratkaisevaa on kuitenkin se, että nämä ihmiset integroidaan takaisin työmarkkinoille, heitä kohdellaan terveinä yksilöinä ja heillä on mahdollisuus kehittää kykyjään ja taitojaan edelleen (F. Molčan, henkilökohtainen tiedonanto, 10.3.2023).

Näin ollen on selvää, että Good Sailors on yritystoimintaa koskevassa lähestymistavassaan sitoutunut ensisijaisesti täyttämään yleishyödyllisen tavoitteen, joka on vammaisten työllistäminen, ja mahdollisesti tukemaan uusien vammaisia hyödyttävien hankkeiden luomista tai vauhdittamista. Tällä tavoin voidaan saavuttaa myös eriarvoisuuden vähentämistä koskeva kestävä kehityksen tavoite. Muita yhteyksiä kestävä kehityksen tavoitteisiin esitetään kuviossa 1, jossa esitellään yleishyödyllisiä tavoitteita, jotka voidaan liittää kestävä kehityksen tavoitteisiin. Nämä yhteiskunnallisesti hyödylliset toimet Good Sailors täyttää sosiaalisen, taloudellisen, ympäristöllisen ja paikallisen ulottuvuuden kautta (Good Sailors, 2023b).

Taulukko 1: Good Sailors – yleishyödyllisten tavoitteiden ja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen

<p>Sosiaalinen hyöty (SDG 10 Eriarvoisuuden vähentäminen)</p> <ul style="list-style-type: none"> • työllistävät yli 80 prosenttia vammaisia, • kotoutumisen tukeminen, pitkäaikainen koulutus ja työntekijöiden taitojen yksilöllinen kehittäminen, • mukautetut työpaikat vammaisille henkilöille, • työntekijät osallistuvat yrityksen johtamiseen
<p>Taloudellinen hyöty (SDG 8 Ihmisarvoinen työ ja talouskasvu)</p> <ul style="list-style-type: none"> • riippumattomuus ulkopuolisesta palveluntarjoajasta, • riippumattomuus julkishallinnosta tai muusta taloudellisesta yksiköstä, • yli 51 prosenttia voitoista sijoitetaan uudelleen, • tuotteiden ja palvelujen myynnistä saatujen tulojen osuus on vähintään 30 prosenttia kokonaisvoitosta.
<p>Ympäristöhyöty</p> <ul style="list-style-type: none"> • edistetään tietoisesti resurssien tehokasta hallintaa (esim. paperiton toiminta, tekoälyn ja uuden teknologian käyttö, etätöiden tukeminen jne.), • laatomalla omat periaatteet ympäristöystävälliselle liiketoiminnalle ja noudattamalla näitä periaatteita.
<p>Paikallinen hyöty (SDG 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt)</p> <ul style="list-style-type: none"> • asetetaan etusijalle palvelujen tarjoaminen alueella ja tuetaan paikallistalouden kehitystä, • työllistää ensisijaisesti ihmisiä Liberecin ja Ústí nad Labemin alueilta, • tehdään etuuskohteluun perustuvaa yhteistyötä Liberecin ja Ústí nad Labemin alueiden paikallisten markkinatoimijoiden kanssa (kunnat, kaupungit, voittoa tavoittelemattomat ja lahjoitusjärjestöt), • yhteistyö paikallisten oppilaitosten ja startup-kiihdyttämöiden kanssa.

Lähde: Good Sailors (2023b), taulukko koostettu tätä dokumenttia varten

Filip Molčan (henkilökohtainen tiedonanto, 10. maaliskuuta 2023) uskoo, että sosiaalinen päällekkäisyys voidaan sisällyttää mihin tahansa yritystoimintaan, ja tulevaisuus on juuri siinä, että sosiaalinen päällekkäisyys sisällytetään kaikkeen yritystoimintaan. Hän on kuitenkin tietoinen siitä, että sosiaalisen päällekkäisyyden sisällyttäminen yritystoimintaan voi olla myös hyvin haastavaa (Molčan, 2021b).

Johtopäätökset

Vaikka Good Sailors voisi toimia klassisena ohjelmistotalona, joita on lukemattomia, se on perustamisestaan lähtien sisällyttänyt sosiaalista yrittäjyyttä ja yleishyödyllisten tavoitteiden toteuttamisen periaatteisiinsa. He pyrkivät hyvien merimiesten tavoin saavuttamaan määränpäänsä kaikissa olosuhteissa, eivätkä siksi taistele sitä vastaan, mitä luonto on asettanut heidän tielleen. Päinvastoin, he pyrkivät hyödyntämään jokaisen elämän vastoinkäymisen luodakseen edun, joka tukee sosiaalista yrittäjyyttä (GoodSailors, 2023a). Yhteiskunnallinen yritys työllistää pääasiassa vammaisia tietotekniikan asiantuntijoita, mikä ei kuitenkaan estä sitä, että he tarjoavat erinomaisia palveluja. Itse

asiassa heidän vammansa nähdään päinvastoin, eli ainutlaatuisena kykynä, jonka avulla he voivat saavuttaa kilpailuetua.

Seuraavassa on yhteenvedo yhteiskunnallisen yrittäjyyden piirteistä, jota Good Sailors edustaa:

- viestitään aktiivisesti vammaisten mielekästä työtä koskevasta tehtävästä,
- heikommassa asemassa olevien ihmisryhmien työllistäminen,
- tuotetaan voittoa, joka käytetään suurelta osin yrityksen jatkokehittämiseen ja investointeihin,
- jatkuvat investoinnit sellaisten tuotteiden keksimiseen tai kehittämiseen, joilla on maailmanlaajuinen ulottuvuus,
- myönteinen käsitys luonnosta (Good Sailors, 2023a).

Pitkän aikavälin sosiaalinen kestävyys voidaan tulkita keskeiseksi tekijäksi, jolla on merkitystä yhteiskunnallisessa yrittäjyydessä, sillä pitkän aikavälin sosiaalinen kestävyys on yhteiskunnallisen yrittäjyyden tavoite (Good Sailors, 2023a).

Yhteiskunnallisen yrityksen menestys perustuu siihen, että sosiaalinen yrittäjyys on olennainen osa sen liiketoimintaa ja että se saa siitä koituvat hyödyt. On siis selvää, että ne näkevät vammaisten henkilöiden osallisuuden ainutlaatuisena mahdollisuutena, joka avaa heille uusia mahdollisuuksia. Tärkeää on myös se, että mahdollinen voitto sijoitetaan suurelta osin uudelleen uusiin toimintoihin, jotka puolestaan antavat jotain takaisin yhteiskunnalle. Nämä toiminnot on suunniteltu siten, että ne ovat tulevaisuudessa itsekannattavia ja siten pitkällä aikavälillä kestäviä. Tavoitteena on, että uudet toiminnot ansaitsevat vähintään sen verran, että ne pystyvät kattamaan toimintansa. Näitä toimintoja ei ole tarkoitettu pelkästään hyväntekeväisyshankkeiksi, vaan niillä on oltava mahdollisuus kehittyä edelleen ilman ulkopuolista lisätukea. Siksi niitä kehitetään ja suunnitellaan siten, että niillä on potentiaalia olla itseään ylläpitäviä (F. Molčan, henkilökohtainen tiedonanto, 11.3.2023).

Lähteet

Association of social responsibility (2023). *Ceny SDGs*. Haettu 12.3.2023

<https://www.spolecenskaodpovednost.cz/ceny-sdgs/>

Good Sailors. (2023a). *Good Sailors*. Haettu 8.3.2023 <https://goodsailors.cz>

Good Sailors. (2023b) *Principy sociálního podnikání*. Haettu 8. 3. 2023

<https://goodsailors.cz/principy-socialniho-podnikani.html>

IBM (2023). *Firma roku*. Haettu 12. 3. 2023 <https://www.firmaroku.cz>

KONTO BARIÉRY (2021). *Zaměstnavatel bez bariér*. Haettu 24.4.2021

<https://www.kontobariery.cz/Projekty/Archiv/Zamestnavatel-bez-barier>

New Europe 100 Innovators (2021). *New Europe 100 Innovators*. Haettu 24.4.2021 <https://ne100.org>

Top odpovědná firma (2021). *Top odpovědná firma v diverzitě cena Charty diverzity*.

<https://www.odpovednefirmy.cz/cena-top/kategorie/top-odpovedna-firma-v-diverzite-1.html>

Top odpovědná firma (2023). *Top odpovědná firma cena Byznysu pro společnost*. Haettu 15.2.2023

<https://www.odpovednefirmy.cz>

Vodafone firma roku (2021); Úvod. Haettu 10. 5. 2021 z <https://www.firmaroku.cz>